

UTAK 2022 TASARIM VE ÇOĞULCULUK

Giriş

Bu sene Ulusal Tasarım Araştırmaları Konferansı'nın beşincisini ODTÜ ev sahipliğinde 'çoğulculuk' teması ile evrimii olarak gerçekleştirdik.

oğulculuk, tekil bir gerçeğin, yolun, yöntemin, mantığın olmadığı bir paradigmaya işaret eder. Tasarım disiplini de ulaştığı kitlelerin farklılıkları ve doğan ilişkilerdeki farklılıklar dolayısıyla çoğul bir disiplindir. oğulculuk kavramı, hem tasarım aktivitesinin odağında yer alan insan ve insan dışı aktörlerdeki çeşitliliği ele almamıza, hem de yönlemsel olarak farklı yaklaşımların tasarım ve tasarım araştırmasındaki rolünü incelememize olanak sağlar.

Tasarım disiplini, çoğulcu bir yaklaşımı gerektirir:

oğulcu, çünkü ulaştığı bireyler ve bu bireyleri nasıl etkilediği oldukça çeşitlidir. Farklı ırk, etnik köken, cinsiyet, cinsel yönelim, yaş, fiziksel, algısal ve bilişsel beceriler, sosyo-ekonomik durum, eğitim, din, politik vb. kimlikleri içeren dünyamızda, herkesin bireysel ihtiyaçlarının, isteklerinin, arzularının ve hayallerinin farklılaştığının farkında olmayı gerektirir ve onlara ulaşabilmelidir.

oğulcu, çünkü karmaşık ve çok yönlü ilişkileri açıklamaya farklı disiplinlerden yaklaşımlar ve yöntemler katkı sunar. Her yeni teknoloji farklı gerçeklikleri, pratikleri, etkileşimleri ve estetik deneyimleri beraberinde getirir ve maddi költürü dönüştürür. Tasarım, ortaya çıkmasına katkı sağladığı maddi dünyayı oluşturan insan ve insan dışı aktörlerin çoklu ilişkilerini araştırıp anlamlandırmaya çalışır. Bu ilişkilerin tüm aktörlerle birlikte sorgulanması ve dönüştürölmesi çevresel, sosyal ve költürel sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için önemlidir.

Bu izlekte, çoğulculuğu tasarım araştırması yöntem ve yaklaşımlarının parçası olarak görmeyi ve çoğulculuğun tasarım

eğitimi, pratiği ve araştırmasına etkin bir şekilde dahiliyetini keşfetmeyi amaçladık. Her anlamda çoğulcu bir yaklaşımı benimseyen bu organizasyonda 18 üniversiteden, üç kurumdan ve dokuz disiplinden başvurularla zengin ve çoğulcu bir fikir alışverişi ortamı oluşturduk.

Temalı Oturumlar

Konferans kapsamında gerçekteştirilecek temalı oturum önerileri çağrımıza dokuz farklı üniversiteden alanlarında uzman 19 araştırmacı cevap verdi ve *Tasarım ve Çoğulculuk* konusunu farklı yaklaşımlarla ele alan toplam yedi temalı oturum belirlenmiş oldu. Bu temalara yapılan tam metin bildiri başvuruları 69 kişilik Bilimsel Kurul'umuzdan en az iki hakeme gönderilerek değerlendirildi ve oturum başkanlarının da incelemeleri sonucunda toplam 22 bildiri konferansta sunulmaya hak kazandı. UTAK 2022'de, ikisi Türkiye dışından olmak üzere toplam 17 üniversiteden, üç kurumdan ve sekiz farklı alandan (Endüstriyel Tasarım, Mimarlık, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, Görsel İletişim Tasarımı, Çizgi Film ve Animasyon, Endüstri Sistemleri Mühendisliği, Toplumsal Cinsiyet, Şiddet ve Çatışma, Beslenme ve Diyetetik) toplam 41 yazarın katkı sunduğu bu bildirimlerde çoğulculuk kavramı farklı ve güncel tasarım araştırmaları ve tartışmalarıyla ele alındı.

Sunulan bildirimler, konferans ana temasını destekler nitelikte; tasarımda ontolojik analizlerden, temsil ve hakikat tartışmalarına, özel bir kullanıcı grubu olan çocuklara odaklanan tasarım araştırmaları ve uygulamalarından, tasarım ve tasarım süreçlerinin toplumsal cinsiyet perspektifinden incelenmesine, sağlık ve iyi oluşu destekleyen farklı ürünlerin araştırma-geliştirme süreçlerinden, tasarım eğitiminde ve araştırmasında kullanılan farklı yöntemler ve çoğul metodolojilere kadar uzanan bir çeşitlilik sundu.

Çalıştaylar

Konferans kapsamında temalı oturumlara paralel şekilde yürütülecek çevrimiçi çalıştaylar için de bir çağrı yaptık. Çalıştayların bir araştırma sürecinde kurgulanan bir uygulama, yeni bir yaklaşımın tanıtılması, bir yöntemin denenmesi, ortak çalışmalar yürütülmesi, disiplinler arası bakış açısının aktarılması ya da yorumlanması gibi çalışmalar içermesini hedefledik.

Çağrımıza cevap veren ve konferans organizasyon ekibinin değerlendirmeleri sonucu konferans programına dahil edilen “İklim Değişikliğine Duyarlı Taktiksel Kentleşme Denemeleri”, “Bir Ürün Fikri Geliştirme Yöntemi Olarak Hikâye Tamamlama”, “Dağıtılmış Üretim için Tasarım Temelli Alternatif İş Modelleri” ve “Dijital Bir Deneyimin *Phygital* Olarak Yeniden Tasarımı” başlıklı çalıştaylarımız beş farklı üniversiteden, Endüstriyel Tasarım, Şehir Bölge Planlama ve Mimarlık alanlarından toplam sekiz araştırmacının yürütücülüğünde gerçekleşti.

Teşekkürler ve Sonuç

“Tasarım ve Çoğulculuk” temasını ele aldığımız, çevrimiçi olarak gerçekleştirdiğimiz UTAK 2022 konferansında amaçladığımız çeşitliliği farklı üniversite, kurum ve disiplinlerden katılımcıların özgün ve kaliteli katkılarıyla başarabildiğimizi umuyoruz.

Konferans sırasında ve hazırlığında görev alan ODTÜ Endüstriyel Tasarım Bölümü öğretim elemanları ve araştırma görevlilerine, bölüm sekreterimiz Ebru Pehlivanoğlu’na, bildiri kitabımızın e-kitap olarak yayınlanması sürecine katkısı olan ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanlığı ve ODTÜ Rektörlüğü’ne, bildiri kitabımızın dizgisindeki yardımları için Güliz Korkmaz’a, UTAK 2022 dahil olmak üzere 2014’ten beri basılmış tüm UTAK Bildiri kitaplarında yer alan yazılı çalışmaların açık erişimli ve her bir çalışmaya kalıcı tanımlayıcı atanacak şekilde dijital olarak yayınlanmasında büyük emekleri olan başta Barina Utkan olmak üzere tüm OpenMETU ekibine, konferanstaki bilimsel katkıları için davetli konuşmacımız Prof. Dr. Oya Demirbilek’e, temalı oturum başkanlarımıza, bildiri

yazarlarımıza, çalıştay yürütücülerimize, Bilimsel Kurulu'muza ve tüm katılımcılarımıza sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Önümüzdeki UTAK'larda bir araya gelebilmek dileğiyle.

UTAK 2022 'Tasarım ve Çoğulculuk' Düzenleme Kurulu Eşbaşkanları

Dr. Öğr. Üyesi Damla Tönük

Dr. Öğr. Üyesi Güzin Şen

Dr. Öğr. Üyesi Yekta Bakırlıoğlu

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Endüstriyel Tasarım Bölümü